

Bis. sgi

JOH. KÄIS

ESIMESED VAOD

EMAKEELE LUGEMIK JA
TÖÖRAAMAT

2. ÕPPEAASTA

3. VIHK

LENIN JA STALIN VIIVAD TÖÖRAHVA VÕIDULE

5. TRÜKK

(KOKKUKÕLASTATUD 1940./41. A. ÕPPEKAVAGA)

K. K.-Ü. „TÖÖKOOL“, TALLINN 1940

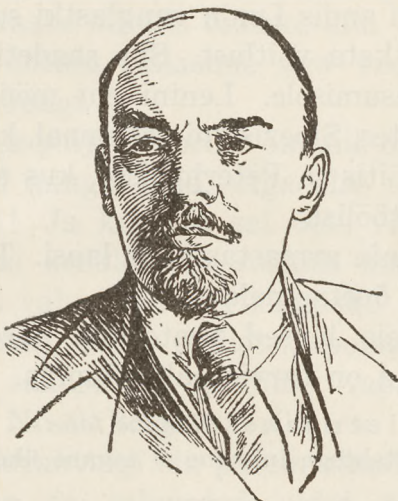
116366

Toimetaja: E. Päll.

LENIN.

1. Lenini perekonnanimi oli Uljanov.

Volodja Uljanov oli julge poiss, kes vabal ajal meel-
sasti mängis oma seltsilistega. Koolis oli ta kõige parem

Vladimir Iljitš
Lenin.

õpilane. Ta luges palju raamatuid ja teadis alati kõik,
mis õpetaja küsis.

Suvel oli Volodja armsamaks ajaviiteks õngitse-
mine ja suplemine. Talvel ehitas ta koos teiste lastega
õue liumäe, kust siis kelkudega alla vuhistati.

2. Juba koolipingis mõtles Lenin selle üle, kuidas
töörahvast vabastada, kuidas tsaari kukutada. Sala-
mahti kutsus ta oma ustavaid seltsimehi kokku, et neid
õpetada.

Nii kasvas julgest, elurõõmsast poisist suur juht,
raudse tahtega inimene, kes kogu oma elu kestel võitles
töörahva kurnajate vastu.

Kuid politsei oli alaliselt Lenini kannul. Lenin võeti kinni ja pandi vanglasse.

Mis aga tegi Lenin vanglas? Kas oli ta murelik? Kas kahetses ta, et võitles töörahva eest? Ei, niisugune ei olnud Lenin. Ta soetas endale raamatuid. Luges ja õppis vangikambriski.

Salajal teel läkitab ta vanglast lendlehti, raamatukesi. Lenini seltsimehed aga trükkisid neid ja jagasid töölistele.

Nii andis Lenin vanglastki seltsimeestele nõu, kuidas jätkata võitlust. Siis saadeti Lenin kaugele Siberisse asumisele. Lenini elu möödus peaaegu tervena vanglates, Siberis või välismaal, kuhu ta põgenes. Aegajalt sõitis ta Peterburisse, kus elas võõra nime all ja juhtis töölisi.

Lenin armastas väga lapsi. Ta hoolitses alati laste eest ja õpetas neid:

„Teie, lapsed, peate uue, parema elu looma. Selleks aga on tarvis palju õppida, palju teada.“

Seletuseks: *Raudne tahe* — kindel, vankumatu tahe. Raudse tahtega inimene ei tagane ühegi raskuse ees elus.

Mõtlemiseks: 1. Mille poolest Lenin paistis silma oma kaasõpilaste seas? — 2. Kuidas sai Leninist töörahva vabastaja? — 3. Kes kurnasid töörahvast? Kuidas? — 4. Mispärast ei kartnud Lenin vanglat? — 5. Mispärast Lenin armastas väga lapsi?

Harjutuseks.

Kirjutan pala teise osa (3 kuni 4 lõiget) *olevikus*. Muudetud sõnad kriipsutan alla.

Lenini elust.

Juba koolipingis mõtleb Lenin selle üle, kuidas . . . Salamahti kutsub ta . . .

(Edasi tuleb muuta: *kasvab, võitleb, on, võetakse, panakse, teeb, kahetseb, ei ole, soetab, loeb, õpib*).

LENIN VÕITLEB TÖÖRAHVA EEST.

1. Kuidas elas töörahvas endisel ajal.

1. Toa seinal ripub Lenini pilt.

„Kas sa tead, kes see on?“ küsis isa Uunolt.

„Tean, see on Lenin,“ vastas poiss kohe.

„Jah, Lenin, meie armastatud, kallis juht.“

„Isa, jutusta mulle midagi Leninist.“

„Hea küll, ma jutustan. Kuula siis!“

Olin veel noor. Raske oli siis tööliste elu. Pidime töötama hommikust õhtuni. Elasime aga viletsuses, polnud õieti midagi süüagi.

2. Meid oli vabrikus palju. Vabriku omanik oli keegi Keerman. Tal polnud mingit tööd. Aga elas ta tore-dasti, oh kui uhkesti! Ja kust ta sai oma rikkuse? Meie töötasime tema kasuks. Ta maksis meile töö eest vähe, häbematu vähe. Nii ta rikastuski. Tal oli vabrik, raha, masinad. Meil, töölistel, polnud aga midagi, peale oma rakus-käte. Pidime vabrikandi juurde tööle minema. Nii oli kõigis vabrikutes.

Aga ega maal talurahvalgi elu parem olnud. Maa oli mõisnikkude oma ja talupojad pidid töötama mõisnikkude kasuks.

Mõisnikud ja kapitalistid hoidusid kõvasti ühte. Nende poolt oli ka kõige suurem, kõige rikkam mõisnik — tsaar. Ta hoolitses ainult mõisnikkude ja kapitalistide eest. Aga tööliste ja talurahva osaks jäi raske, vaevaline elu.

Mõtlemiseks: 1. Kelle pildi paneme ikka Lenini pildi kõr-vale? Mispärast? — 2. Kus oli vanasti minu kodu lähedal mõisaid ja mõisnikke? — 3. Mida olen kuulnud maatöörahva elust tol ajal? — 4. Mispärast võisid mõisnikud ja kapitalistid töörahvast kurnata? — 5. Kelle oma on nüüd maa, vabrikud, masinad?

Harjutuseks.

Kirjutan pala teise osa järgi küsimusi igale lausele. Küsimussõna kriipsutan alla.

Töölised ja vabrikandid.

Keda oli vabrikus palju? Kes oli vabriku omanik? . . .

2. Võitlus algab.

Lenin oli tööliste ja talurahva sõber ja seltsimees. Ta tahtis hävitada seesuguse halva korra. Tahtis, et kõik töötav rahvas võiks hästi elada.

Lenin kogus enda ümber kõiki, kes olid töörahva poolt. Ikka rohkem ja rohkem kogunes tööliste sõpru. Üha tugevamaks kasvas töörahva partei — kommunistide partei. Partei teadis, et ilma võitluseta midagi kätte ei saa. Seda teadsid ka teiste maade töölised, kes püüdsid meid aidata.

Töörahvas armastas südamest Leninit. Kapitalistid aga vihkasid teda kõigest hingest.

Möllas verine maailmasõda. Sõja ajal oli töörahva elu veelgi viletsam, otse väjakannatamatu. Töölised ja sõdurid ei tahtnud sõdida tsaari ja kapitalistide eest.

Kevadel aastal 1917 tõusis töörahvas üles ja kihutas tsaari minema. Kuid ka uus valitsus hoidis mõisnikkude ja kapitalistide poole.

Sõnaseletusi: *Töörahva partei* — töörahva liit (organisatsioon), kes kaitseb tema huvisid ja juhib võitlust kurnajate vastu. *Kommunistid* — töörahva vabastajad ja kaitsjad. *Maailmasõda* — kestis 4 aastat (1914—1918), siis sõdisid üksteisega kogu maailma suuremad riigid.

Mõtlemiseks: 1. Mida õpetas Lenin oma seltsimeestele? — 2. Kuidas sai ta seda teha — politsei ju jälgis Leninit ja kommuniste? — 3. Mispärast kapitalistid vihkasid Leninit? —

4. Mida olen kuulnud maailmasõjast? — 5. Mis kasu lootsid tsaar ja kapitalistid sõjast? — 6. Mis tegi aga töörahva elu sõja ajal raskeks?

Harjutuseks.

Kirjutan pala järgi lühilauseid (2—4 sõnaga).

Töölised valmistuvad võitluseks.

Lenin oli tööliste sõber. Ta oli nende seltsimees. Õpetas neid . . .

3. Suur Oktoobri-revolutsioon.

Öösel vastu seitsmendat novembrit (vana kalendri järgi oli see 25. oktoobril) samal aastal algas Peterburi töörahva ülestõus valitsuse vastu. Tööliste juhtijaks olid enamlased ja nende juhid, Lenin ja Stalin. Võeti kätte relvad. Agulitest liikusid kesklinna poole relvastatud tööliste salgad. Mitmes kohas tänavail käis kibe võitlus.

Hakkas tunduma koiduvalgust. Punaste võitlejate staapi jooksis noor tööline rõõmsa sõnumiga:

„Seltsimehed! Me vallutasime panga, sõdurid võtsid ära postkontori ja telefonijaama. Sillad on meie käes! Raudteejaamad samuti! Ainult Talve palee tuleb veel vallutada. Seltsimehed, — meie võidame!“

Talve palees oli varjul valitsus — kõik ministrid. Palee lähedal liikusid hallid kujud. Need olid junkrud, kes püüdsid kaitsta Talve paleed. Igalt polt lähene-sid paleele ülestõusnute salgad. Need alustasid tormi-jooksu vaenlase viimsele kindlusele. Võitlus ei kestnud kaua — Talve palee oli ka vallutatud.

Hommikul said Peterburi elanikud rõõmustava teate, et töölised ja sõjavägi on linna peremehed. Peagi tulid teated ka selle kohta, et töörahvas üle terve

Venemaa on võimu enda kätte võtnud. Mõisnikud ja kapitalistid aeti minema, maa ja vabrikud said kogu töörahva omanduseks.

Peagi loodi nõukogud, kus töörahva saadikud ise arutasid ja otsustasid oma asju.

Nüüd pühitseb töörahvas igal aastal sel päeval Nõukogude võimu aastapäeva. See on suur töörahva võidupüha.

Sõnaseletusi: *Revolutsioon* — vana võimu kukutamine uue, parema korra loomiseks. Mis aastal ja kuupäeval kukutati vana võim Eestis? *Vana kalender* oli praegusest 13 päeva taga. *Peterburi* — nüüd Leningrad. *Staap* — sõjaväejuhtide asukoht. *Junkrud* — mõisnikkude pojad, kes õppisid sõjakoolis ohvitserideks. *Palee* — loss. *Talve palees* elas endise Venemaa tsaar.

Mõtlemiseks: 1. Kust said töölised vastuhakuks relvi? Missuguseid? — 2. Mispärast töörahva ülestõus algas öösi? — 3. Mispärast õnnestus ülestõus? — 4. Kuidas see nii juhtus, et töörahva ülestõus oli ühtaegu üle kogu Venemaa? — 5. Missugune uus kord tuli revolutsiooni võiduga?

Harjutuseks.

Kirjutan pala järgi antud eeskujul:

Töörahva võitlus kurnajatega.

<i>Töörahva kaitsjad:</i>	<i>Töörahva vaenlased:</i>
<i>Töölise sõber Lenin.</i>	<i>Ahned kapitalistid.</i>
<i>Tark juht Stalin.</i>	<i>..... mõisnikud.</i>
<i>..... partei.</i>	<i>.....</i>
<i>.....</i>	<i>.....</i>

STALIN — SUUR TÖÖRAHVA JUHT.

1. Lenin ja Stalin — head sõbrad.

1. Josif Stalin sündis päikesepaistelises Gruusias, Kaukaasias. Josifi kodulinnake — Gori — upub viljapuuaedade rohelusse. Ta isa tegi terved päevad oma kingsepatööd — õmbles ja parandas jalanõusid. Ema aga pesi pesu ja küpsetas leiba rikaste majades.

Seltsimees
Stalin —
meie õpetaja ja
juht.

Josif pandi vaimulikku kooli. Ta oli kõige parem õpilane koolis. Mis ta ette võttis, selle ta tegi hoolega ja põhjalikult. Õppimiseks kulus Josifil vähe aega. Vabal ajal ta palju ei mänginud, ikka luges raamatuid. Kui Josif lõpetas kooli, sai ta isegi kiitusekirja. See oli tol ajal haruldane lugu. Kiitusekirja anti ainult pap-pide poegadele, Josifi isa aga oli kingsepp.

Juba noorena hakkas Stalin vihkama tsaari, mõisnikke ja kapitaliste. Ta kutsus töörahvast üles kurnajate vastu, et võta ära nendelt võim. Stalin oli väga julge mees. Kaheksa korda istus ta vanglas. Seitse korda saadeti ta välja kaugesse Siberisse. Kuid

Stalin põgenes sealt ja jätkas tööliste õpetamist ja juh-
timist.

2. Stalini perekonnanimi oli Džugašvilli. Oma õiget
nime pidi ta mitu korda muutma, et varjata end politsei
eest. Stalin sai temale töörahva eest võitleja nimeks.
Stalini nime tunneb nüüd kogu maailm.

Stalin oli Lenini parim sõber. Mõlemad koos
oma seltsimeestega võitlesid kapitalistide ja mõisnik-

Seltsimehed Molotov, Stalin ja Lenin peavad nõu.

kude vastu, valmistasid ette Suurt revolutsiooni oktoob-
ris 1917. aastal. Stalin ja Lenin viisid töölisel võidule.
Nad loid Nõukogude võimu.

Sest ajast peale töölisel ja talupojad ei ole enam
sunnitud vabrikantide ja mõisnikkude heaks töötama.
Töörahvas on ise vabrikute ja maa peremees.

Mõisnikud ja kapitalistid aga mõtlesid algul: ega
töötav rahvas oska riiki valitseda ilma nende abita.
Nad lootsid, et Nõukogude võim võib ainult paar näda-
lat, kõige rohkem mõne kuu püsida.

Töörahma kurnajate meeles püsis ikka vana kord. Siis olid vabrikud ja maad nende päralt. Siis oli võim nende käes. Nad igatsesid seesugust korda tagasi.

Mõisnikud ja kapitalistid kogusid oma viimsed jõud ja astusid võitlusse nõukogudega. Aga töölised, talupojad ja sõdurid teadsid, mida tooks neile kapitalistide ja mõisnikkude valitsus. Nad kõik nagu üks mees kaitsevad Nõukogude võimu. Nad astusid Punaarmeesse. Punaarmee ridades võitles ka töörahma suur juht Stalin. Ja Punaarmee võitis!

Tähelepanuks: Kuidas tuleb hääldada **ž, š?**

Mõtlemiseks: 1. Mis oli Lenini perekonnanimi? — 2. Mispärast pidi Stalin vaimulikus koolis õppima? — 3. Võrdlen Stalini Lenini elukäiku. Mida leian ühist? — 4. Mida õpetas Stalin töörahmale? — 5. Mispärast said Lenin ja Stalin parimateks sõpradeks? — 6. Mis andis töörahmale Nõukogude võim? — 7. Kust kogusid töörahma kurnajad oma jõude? — 8. Mispärast võitis Punaarmee? — 9. Kui oleksid võitnud kapitalistid? ..

Harjutuseks.

Kirjutan küsimuste asemele sobiva vastuse. Jätkan jutustust ise.

Stalini elust.

Stalin sündis (kus?). Ta vihkas (keda?). Aga (keda?) ta armastas. Stalin oli (missugune?) mees. Ta istus vanglas (mitu korda?). (Kuhu) asumisele saadeti teda (mitu korda?). Sealt ta (mis tegi?). Siis jälle jätkas (mida?). Lenin oli (kelle?) (missugune?) sõber. Nad võitlesid (kelle?) vastu. Nad (mis tegid?) revolutsiooni. Viisid (kelle?) võidule. Lõid (mille?).

2. Stalin jätkab Lenini tööd.

Lenin on juba surnud. Nüüd on töörahma juhiks ja kaitsjaks seltsimees Stalin. Stalin töötas Lenini põrmu juures, et viib lõpule Lenini töö. Ja ta töötabki

selleks väsimatult. Samuti väsimatult töötab kommunistlik partei, keda juhib Stalin. Töötav rahvas ongi juba väga palju korda saanud.

On ehitatud palju vabrikuid ja linnu. Töö vabrikutes käib täie hooga. Vabrikud valmistavad arvatul hulgal masinaid, traktoreid, autosid ja lennukaid.

Stalini üleskutsel on talupojad ühinenud kolhoosides ühiseks tööks. Seal pandi tööle suured masinad. Põllud annavad head saaki. Üksikult aga haris talupoeg põldu harkadruga ja sai vähe vilja oma vaeva eest.

Niiviisi muutus töörahva elu paremaks, jõukamaks. Kõikjal elatakse paremini kui vanasti. Raadios võib kuulata, kuidas elab töötav rahvas mujal maailmas. Kinodes ja teatrites veedame mõnusasti oma puhketunde. Raamatukogudest saame lugemiseks kasulikke raamatuid.

Ka lastel on rõõmus elu. Mudilased võivad mängida lasteaedades, vanemad lapsed aga õpivad koolides.

Sõbralikult elavad üksteise kõrval meie suurel isamaal — Nõukogude Liidus — paljud rahvad: venelased, eestlased, lätlased, leedulased, grusiinlased ja paljud teisedki.

Sõnaseletus: *Kolhoos* — suur põllumajapidamine (talund) riigi maal, kus vabatahtlikult töötab ühiselt hulk talurahvast.

Mõtlemiseks: 1. Mispärast sai Stalin pärast Lenini surma töötava rahva juhiks? — 2. Mida on korda saadetud Nõukogude Liidus Stalini juhtimisel? — 3. Mille poolest on nüüd töötava rahva elu Nõukogude Liidus hea? — 4. Mis head on laste elus? — 5. Mis rahvaid elab Nõukogude Liidus?

Harjutuseks.

Nimetan pala järgi (ja ka peast):

Mida kõike on Nõukogude Liidus?

Suured linnad, vabrikud, . . .

KUIDAS MEIE VABAKS SAIME.

Veel hiljuti oli meie kodumaa suurnikkude ja kapitalistide võimuses. Maad haris sulane, vilja võttis endale suurnik. Vabrikus töötas tööline, kasu sai aga vabrikant endale. Rikkale olid avatud kõik teed. Ta võis teha, mida soovis. Kuid võis ka mitte midagi teha. Kehvikuile jäi ainult üks vabadus: nad võisid vabalt nälga surra.

Nüüdki on paljudes maades maailmas säärane elu. Ainult Nõukogude maal ei ole seda. Me oleme vaba rahvas.

Möödunud suvel kukutati meilgi, Eestis, kapitalistide võim. Töötav rahvas ise võttis valitsemise enda kätte ja meie kodumaa kuulutati Nõukogude maaks. Nüüd oleme meiegi suure, võimsa Nõukogude Liidu lapsed ja meiegi riigil, Nõukogude Eestil, on Stalini Põhiseadus.

Kes aitas vabastada meid rõhujatest? See on — Stalin. Stalini nimi on kuulus üle maailma. Stalin on meie sõber, juht ja õpetaja. Elagu seltsimees Stalin!

Sõnaseletusi: *Suurnik* — suure talu omanik. *Põhiseadus* — riigi tähtsaim seadus, mis määrab kindlaks riigikorra, kodanikkude õigused ja kohused.

Mõtlemiseks: 1. Mida mäletan rõõmsaist sündmusist 1940. a. suvel? — 2. Mille poolest on nüüd elu meie kodumaal — Nõukogude Eestis — parem? — 3. Mispärast nimetatakse meie Põhiseadust Stalini nimega? — 4. Kelle käes on nüüd võim meie kodumaal?

Harjutuseks.

Kirjutan pala esimese lõike järgi olevikus:

Seal, kus võim on rikaste käes.

Maad harib sulane, vilja võtab . . .

Õnnelik lapsepõlv.

Kõikjal kostab kilkamist ja naeru,
rõõmsat elu maa ja linn on täis.
Laste keskel pole enam vaenu,
soe ja lahke süda tuksub neis.

Kui meid, lapsi, kutsub kellahelin
klassi, siis seal hoolas töö vaid keeb,
sellepärast, et me sõber Stalin
kõik, kõik laste rõõmuks, kasuks, kaitseks teeb.

- Mõtlemiseks:** 1. Mis rõõmu on lastel maal? linnas? —
2. Mispärast oli vanasti laste keskel koolis ja mujal vaenu? —
3. Kuidas õpivad lapsed Nõukogude maal?

Harjutuseks.

1. Kirjutan laulu vihku ja silbitan sõnu.
2. Kirjutan ise:

Püüan olla eeskujulik laps.

Õpin hästi. Aitan oma seltsimehi. . . .

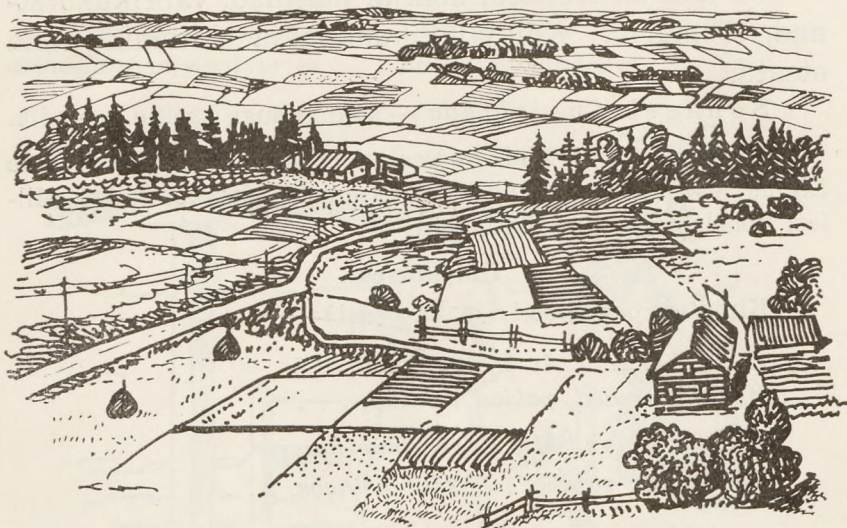
TÄNA JA HOMME.

Vaatad täna — metsikud mäed. Vaatad homme —
nõukogude vabrik.

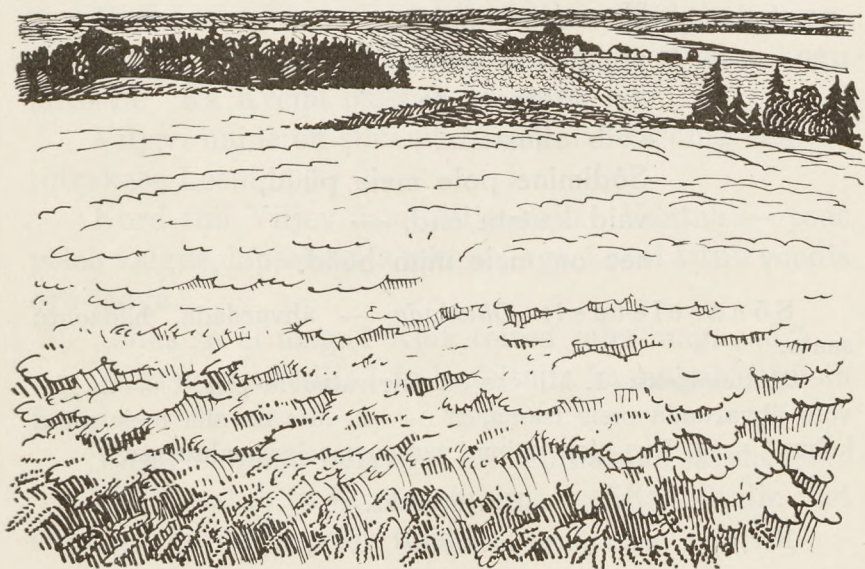
Vaatad täna — paljad rohtlad. Vaatad homme —
määratu kolhoos.

Varem vaatasid lennukilt — all põllud, nagu mitme-
värvilistest lapikestest kokkuõmmeldud tekk. Igal la-
pikesel oma peremees.

Vaatad nüüd — roheline vaipadena laiuvad põl-
lud. Traktorid künnavad üles piiriribad ja üksikud
põllud sulavad kokku suureks kolhoosi põlluks.

Kus varem olid paljad jõekaldad, seal seisab nüüd elektrijõujaam. Kus varem oli paljas kõrb, seal valendavad nüüd puuvilla-väljad. Kus varem mühisid läbi-pääsematud metsad, seal käib nüüd raudtee — otse hiiglasuure saeveski juurde.

Ja kõikjal töölistes, kõikjal masinad, vabrikukorstanad, töömürin. Kõikjal liikumine ja ehitamine ilma otsata.

Sõnaseletusi: *Rohtla* — suur rohuga kaetud tasandik.

Mõtlemiseks: 1. Mida on veel näha täna suures Nõukogude Liidus? — 2. Mis ehitatakse selle asemele tulevikus? — 3. Mildest kõneleb see suur ehitustöö?

Harjutuseks.

Kirjutan pala järgi (ja ka peast):

1. *Mida näeme täna.*

Metsikud mäed, paljad rohtlad, . . .

2. *Mis tuleb sinna homme.*

Nõukogude vabrik, määratu kolhoos, . . .

VAHIPOSTIL.

Püssipära
käest ära
ei anna vahimees,
kes seisab piiri ees.
Ta andis vande,
et kaitseb venda,
kui võõras teda
võib ohustada.
Sõdimine pole meie püüd,
vaid kaitsta end, —
see on meie ülim hüüd.

Sõnaseletusi: *Ohustada* — ähvardada, hädaohtu saata.

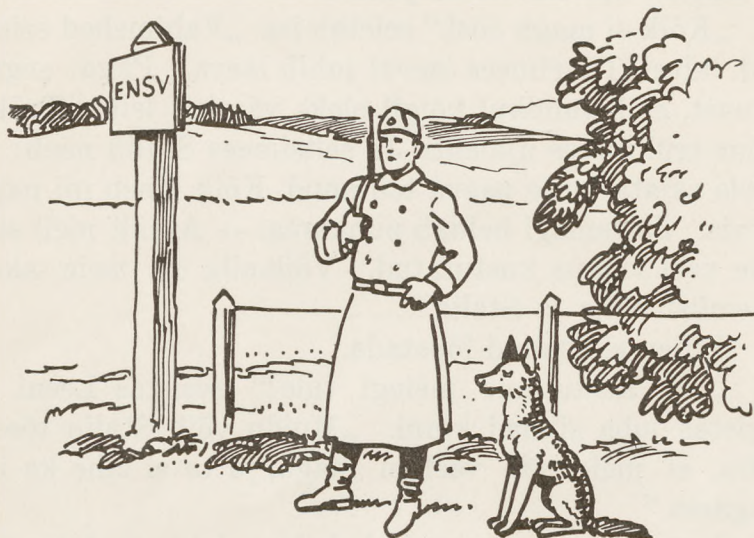
Mõtlemiseks: 1. Milleks on piirivalvurid piiril? — 2. Kes võib ähvardada meie isamaad? — 3. Mis on siis meie püha kohus? — 4. Kus olen näinud punaarmeelest-vahimeest?

Harjutuseks.

Kirjutan laulu järgi lookese:

Punaarmee lane valvel.

*Piirivalvur seisab piiril. Tal on püss . . . Püssi puna-
armee lane-piirivalvur ei . . . Ta andis vande, et . . . Jne.*

KES KÕIKE JUHIB.

Moskvas on suur lendurite maja. Seal, kaheksandal korral elab lendur Viljev. Toa aknast on näha kogu Moskva. Ka Kreml paistab kaugelt.

Viljevi naine on surnud. Nüüd elab ta oma väikese tütrekese Leeniga.

Kord tuli Viljev üsna hilja koju. Vaatab — toas põleb valgus, lapsehoidja magab, aga Leeni istub voodis ega maga.

„Miks sa ei maga? Kõik teised juba magavad.“

„Kas ongi nii hilja? Ja kas Stalin ka magab?“ küsib Leeni.

Viljev ei vasta korraga, mõtleb natuke järele.

„Ei,“ vastab ta ja vaatab aknast välja. „Stalin vist ei maga, tal on ju palju tööd.“

„Jah,“ nõustub Leenigi. „Stalin vist heidab puhkama alles siis, kui kõik juba magavad . . . Isa, aga kui ta magab, kes siis kõike juhib?“

„Kõik ei maga öösi,“ seletab isa. „Vahimehed seisavad valvel. Tüürimees laeval juhib laeva. Pagar segab tainast, et hommikul kõigil oleks värsket leiba. Trükitajas trükitakse ajalehti. Ja seltsimees Stalin näeb: ta ei ole asjata terve päeva töötanud. Kõik läheb nii nagu tarvis. Ja temagi heidab puhkama. — Ainult meil siin pole veel valgus kustutatud. Võib-olla on meie aken Kremlist näha ja Stalin“ . . .

Viljev ei saanud lõpetada.

„Isa, kustutame meiegi tule!“ sosistas Leeni ja pigistas juba silmad kinni. „Muidu võib Stalin tõesti näha, et meie siin veel ei maga, ja ta ei lähe ka ise magama.“

Ja toas, lendurite maja kaheksandal korral, kustus valgus. Nüüd on Kremlist näha, et kõik nii on, nagu peab olema.

Sõnaseletus: *Kreml* — Moskva keskosa, ümber piiratud vanaaegse müüriaga. Kremlis elab meie juht ja õpetaja Stalin.

Mõtlemiseks: 1. Mis oli lendur jutustanud oma tütrekesele Stalinist? — 2. Miks tuli Leenile meelde Stalin? — 3. Kes ei või öösi magada? Millal need töömehed puhkavad? — 4. Mida tahtis isa Leenile veel öelda? — 5. Mispärast oli Leenigi nüüd nõus magama heitma? — 6. Mis on minu kohus teha, et kõik nii oleks, nagu peab olema?

Harjutuseks.

Kirjutun pala järgi ja jätkan ise (näiteks: töölisest, põllumehest, vedurijuhist, õpetajast, õpilasest jne.)

Millest mõtleb Stalin.

Kas vahimehed seisavad valvel? Kas tüürimees . . . ?
Kas . . .

**Hariduse Rahvakomissariaadi poolt koolidele tarvitamiseks
lubatud.**

Hind 0.15.